

Świat rzeczy

Wystawa „Rzeczy”.

Termin: 21.04. 2016 - 15.05.2016

Miejsce: Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi.

"Rzeczy" to wystawa o rzeczach, które znajdują się w muzeum. O współistnieniu różnych przedmiotów w jednym miejscu. Dział archeologiczny, etnograficzny i numizmatyczny mający swoją reprezentację w bogato wyposażonych salach wystawienniczych instytucji, stanowi źródło informacji na temat tego, kim był człowiek i jak spędzał swój czas. W niezmienną strukturę tej kolekcji zostaną wszczepione obiekty, sytuacje, myśli, stworzone przez współczesnych artystów specjalnie na wystawę. Te dwie grupy różnych przedmiotów będą się przenikały, wchodziły ze sobą w dialog.

Tytuł wystawy pochodzi z debiutanckiej powieści Georges'a Pereca „Rzeczy” (1965). Jest to historia o Jérôme i Sylwii mieszkających w Paryżu, z wykształcenia psychosocjologów, zajmujących się przeprowadzaniem ankiet. Swój czas spędzają na konstruowaniu kolejnych marzeń o pięknych rzeczach. Jednak oboje nie robią prawie nic, by przybliżyć się do celu. Są jak gdyby sparaliżowani listą pragnień, dlatego powoli popadają w bierność i apatię.

Skąd bierze się tak obsesyjne pragnienie rzeczy? Jedna z teorii głosi, że pragniemy różnych rzeczy ponieważ czujemy się „niepełni”. Poczucie wartości chwilowo wzmocnione poprzez nabywanie kolejnych przedmiotów, w konsekwencji może tworzyć specyficzną projekcję nowej tożsamości. Czy jednak rzeczy mają realną siłę nas wyrazić, określić i dopełnić?

Wystawa "Rzeczy" jest propozycją twórczego odniesienia się do zagadnień etnograficznych w wyjątkowym kontekście muzealnej przestrzeni, jest też poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie czym jest "rzecz" w życiu człowieka.

Agnieszka Chojnacka

.....
„Na początek trzeba sobie powiedzieć, że rzeczy są poskładanymi wypowiedziami. Albo przesyłkami z dawno zapomnianymi obietnicami. Albo sporymi pozostałościami łańcuchów zatartych słów.”

Roger-Pol Droit

Rzeczy to przytłaczająca ogromem swojej pojemności kategoria. W Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym najlepiej można doświadczyć obszerności i różnorodności, nieożywionej materii, którą sklasyfikować można pod pojęciem „rzeczy”. Wystawa to opowieść o znaczeniu rzeczy, która opowiedziana jest przez je same. Zarówno przez prace współczesnych artystów jak i przedmioty z bogatych zbiorów archeologicznych, etnograficznych i numizmatycznych Muzeum.

Rzeczy są nam potrzebne z wielu względów. Praktycznych, jako pomoc w organizacji tego, co nieprzypadkowo nazywamy rzeczywistością. Rzeczy to także komunikaty, dowody, materialne fragmenty przywołujące myśli i idee. Choć w większości nietrwałe jak każda materia, bywają pieczołowicie konserwowane jako nośniki pamięci po ich twórcach lub właścicielach. Odzwierciedlają nasze zainteresowania, pozycje społeczną, dlatego stają się przedmiotem pożądania, ale i potrafią przytłoczyć. W debiutanckiej powieści Georges'a Pereca „Rzeczy” jej bohaterowie Jérôme i Sylwia spędzają czas na konstruowaniu kolejnych marzeń o pięknych rzeczach. Właściwie jednak oboje nie robią prawie nic, by przybliżyć się do celu. Są jak gdyby sparaliżowani listą pragnień, dlatego powoli popadają w bierność i apatię.

Obecnie świat rzeczy wydaje się coraz bardziej złożony, a ich produkcja rośnie wraz z ilością ludzi na świecie. Rzeczy są też coraz szybciej konsumowane, coraz szybciej zmieniają lokalizację i coraz szybciej starzeją się, stają się zbędne i jako śmieci często też pozostają w ruchu. Dzieje się tak ponieważ rzeczy stały się siłą napędową globalnej ekonomii. Udoskonalane w „wyścigu zbrojeń” światowych koncernów stają się coraz bardziej zaawansowane, a niektóre dosłownie integrują się z naszym ciałem: „Maszyny z końca XX wieku sprawiły, że różnica między naturalnym a sztucznym, umysłem a ciałem, samorozwojem a konstrukcją stała się na wskroś dwuznaczna. Nasze maszyny są niepokojąco żywotne, a my sami jesteśmy przerażająco bezwładni” - pisała Dona Haraway w „Manifeście Cyborga” (1985). Wobec tych wyzwań rozszerzenie humanistycznej troski na byty nie-ludzkie stało się ważnym intelektualnym wyzwaniem.

Wystawa, dzięki interwencji zaproszonych artystów w specyficzną przestrzeń i cechującą ją *horror vacui* nagromadzonych obiektów, będzie próbą spojrzenia na współczesne i tradycyjne relacje człowieka i pochłaniającej go (rzeczywistości).

Błażej Filanowski

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi